



LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Lietuvos II ir III pakopos pensijų fondų bei kolektyvinio investavimo subjektų rinkos apžvalga

2018

LIETUVOS II IR III PAKOPOS PENSIJŲ FONDŲ BEI
KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ RINKOS APŽVALGA
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“

ISSN 2335-8378 (online)

2018

Turinys

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS.....	5
II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	7
III. II PAKOPOS PF INVESTICIJŲ PORTFELIO STRUKTŪRA	8
IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI.....	10
V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS.....	11
VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI	12
VII. PF INVESTICIJŲ PORTFELIO STRUKTŪRA	13
VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS	15
IX. KIS DALYVIAI	17
X. KIS TURTAS.....	18
XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI.....	19
XII. KIS INVESTICIJŲ PORTFELIO STRUKTŪRA	20
XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS	22
XIV. BENDRA IISKIS RINKOS INFORMACIJA.....	24

Ši apžvalga apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų, papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų ir kolektyvinio investavimo subjektų veiklos per 2018 m. analizę, visi lentelėse ir grafikuose pateikti duomenys yra 2018 m. gruodžio 31 d., jei nenurodyta kitaip.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko, pensijų kaupimo bendrovių, valdymo įmonių, platintojų ir kiti duomenys.

Leidinių parengė:

Tomas Petronis, Investicinių paslaugų priežiūros skyriaus vyresnysis specialistas,

tel. (8 5) 268 0510,

el. p.tpetronis@lb.lt;

Viktorija Dičpinigaitienė, Ilgalaikių taupymo ir draudimo produktų priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė,

tel. (8 5) 268 0523,

el. p. vdicpinigaitiene@lb.lt.

Santrumpos

II pakopa	valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
III pakopa	papildomas savanoriškas pensijų kaupimas pensijų kaupimo bendrovių valdomuose pensijų fonduose
ECB	Europos Centrinis Bankas
IF	investicinis fondas
IFP	išvestinė finansinė priemonė
IISKIS	informuotiesiems investuotojams skirtas kolektyvinio investavimo subjektas
IKKB	investicinė kintamojo kapitalo bendrovė
KIS	kolektyvinio investavimo subjektas
PF	pensijų fondas
PKB	pensijų kaupimo bendrovė
SVP	skolos vertybiniai popieriai
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UAGDPB	uždaroji akcinė gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė
VĮ	valdymo įmonė
VP	vertybiniai popieriai
VSDF valdyba	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
VVP	vyriausybės vertybiniai popieriai

I. BENDRI II PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

2018 m. pabaigoje Lietuvoje veikė 26 II pakopos pensijų fondai (PF) (žr. 1 lentelę), kuriuos valdė 5 PKB: 4 VĮ ir 1 gyvybės draudimo bendrovė. VĮ valdė 23 II pakopos PF, kurių turto vertė 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 2 633,01 mln. Eur, juose pensiją kaupė 1,09 mln. dalyvių. Gyvybės draudimo bendrovė valdė 3 II pakopos PF, kurių turto vertė 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 485,34 mln. Eur, juose pensiją kaupė 227,58 tūkst. dalyvių.

1 lentelė. II pakopos PF dalyviai ir valdomas turtas pagal investavimo strategijas

Pensijų fondai pagal investavimo strategijas	Pensijų fondų skaičius	Dalyvių skaičius	Valdomo turto vertė, mln. Eur
Konservatyvaus investavimo	6	90 578	244,13
Mažos akcijų dalies	4	285 617	728,24
Vidutinės akcijų dalies	6	637 130	1 546,85
Akcijų	4	269 007	542,66
Gyvenimo ciklo	6	35 412	56,47
Iš viso	26	1 317 744	3 118,35

Pastaba: pagal investavimo strategijas fondai skirstomi į penkias rizikos grupes: konservatyvaus investavimo, mažos akcijų dalies (iki 30 % lėšų investuojama į akcijas), vidutinės akcijų dalies (30–70 %), akcijų PF (70–100 %) ir kintamos rizikos arba gyvenimo ciklo investavimo strategijos PF.

POKYČIAI PF RINKOJE

Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo reikšmingi pensijų kaupimo sistemos pakeitimai. LR pensijų kaupimo įstatyme (PKĮ), siekiant didesnio gyventojų dalyvavimo, įtvirtintas asmenų iki 40 m. įtraukimas į pensijų fondus, nebent jie iki 2019 m. birželio 30 d. VSDF valdybai pateiktų pranešimą apie atsisakymą dalyvauti pensijų kaupimo sistemoje. Kaupiantieji turi galimybę iki 2019 m. birželio 30 d. pasirinkti: nutraukti dalyvavimą (tuomet sukauptos lėšos bus pervestos į Sodrą), stabdyti dalyvavimą (naujos įmokos nebus pervadamos, tačiau sukaupta suma liks PF), toliau dalyvauti pensijų kaupimo sistemoje (kaupiant savomis lėšomis bei gaunant papildomą įmoką iš valstybės). Asmenys, pageidaujantys stabdyti ar nutraukti pensijų kaupimą, turi iki 2019 m. birželio 30 d. pateikti atitinkamą prašymą PKB, jei asmuo nebuvo dalyviu – atsisakymą. Dalyviai, kurie moka visą įmoką (jau dabar prisideda prie kaupimo savomis lėšomis), nuo 2019 m., jei pageidauja, gali kaupimui skirti papildomai, įmokos dydis neribojamas.

Pažymėtina, kad nuo 2019 m. sausio 1 d. mažėjo ir II pakopos PF valdymo mokesčiai. Tikslinės grupės PF turto valdymo mokestis sudaro ne daugiau kaip 0,8 proc. (2018 m. PF buvo taikoma 1 proc. riba) PF dalyvio pensijų sąskaitoje apskaičiuotų lėšų vidutinės metinės vertės, vėliau jis dar mažės: 2020 m. turto valdymo mokestis negalės būti didesnis kaip 0,65 proc., o nuo 2021 m. – kaip 0,5 proc. PKĮ nustatyti pakeitimai apima ir išmokas, tačiau šių pasiūlymų įsigaliojimas atidėtas iki 2020 m. sausio 1 d.

Dėl padarytų pensijų sistemos pakeitimų asmens privatus kaupimas pensijai nebemažins Sodros mokamos pensijos.

Įgyvendinant PKĮ, 2018 m. gruodžio mėn. buvo įsteigti tikslinės grupės PF, kurių lėšos investuojamos tik pagal gyvenimo ciklo principą (fondo dalyviams artėjant prie pensinio amžiaus, pensijų fondo investavimo rizika bus nuosekliai keičiama į konservatyvesnę), ir pensijų turto išsaugojimo PF, tačiau savo veiklą jie pradėjo tik 2019 m. PKB įsteigė po 7 tikslinės grupės PF: 1954–1960, 1961–1967, 1968–1974, 1975–1981, 1982–1988, 1989–1995 ir 1996–2002 gimimo metų dalyvių grupėms. Visi pensijai kaupiantys gyventojai bus automatiškai perkelti į jų gimimo metus atitinkančius PF. Tai PKB turi padaryti iki 2019 m. liepos 1 d.

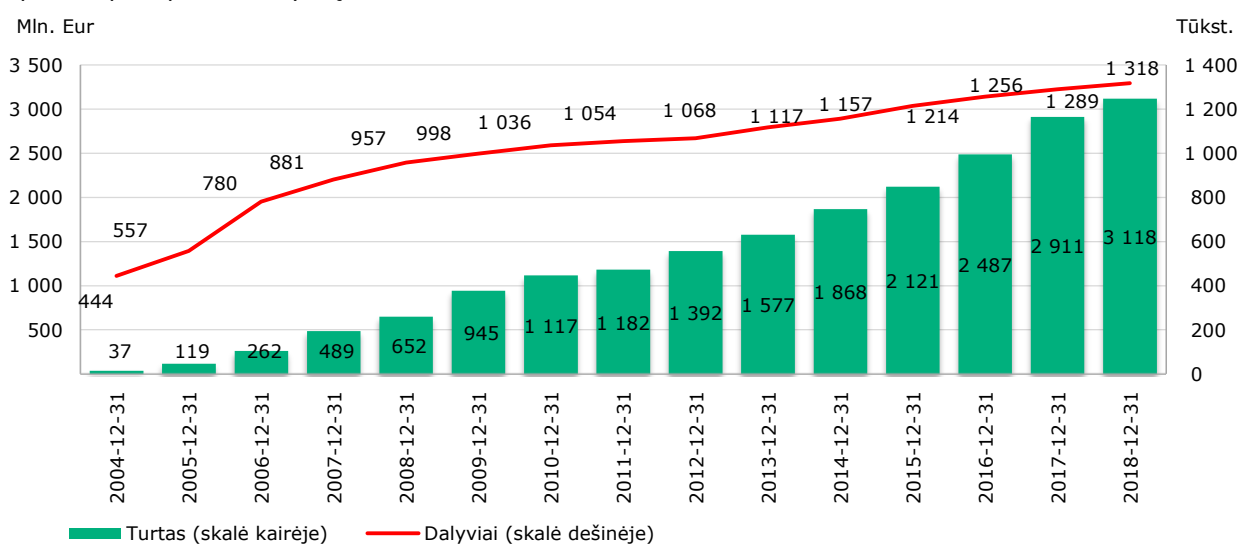
II PAKOPOS PF TURTAS PER 2018 M. PAAUGO 7,12 PROC.

Per 2018 m. II pakopos PF valdomas turtas padidėjo 207,25 mln. Eur, arba 7,12 proc., ir gruodžio pabaigoje sudarė 3 118,35 mln. Eur (žr. 1 pav.). Dalyvių, kaupiančių pensiją II pakopos PF, skaičius per 2018 m. padidėjo 2,22 proc. (28 574 dalyviais). Per 2018 m. Sodra į PF pervedė 189,34 mln., dalyviai, pasirinkę mokėti papildomai, – 97,14 mln., o valstybė jiems papildomai pervedė 95,16 mln. Eur.

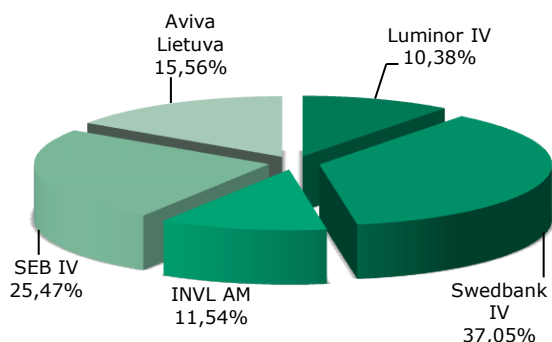
DIDELĖ KONCENTRACIJA RINKOJE

2018 m. 78,08 proc. turto buvo sutelkta trijų PKB valdomuose PF (žr. 2 pav.): 62,52 proc. PF turto valdė dvi VĮ. Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo labai panašus į pasiskirstymą pagal turta – 79,73 proc. dalyvių kaupė pensijas vienos iš trijų PKB valdomame PF. Koncentracija rinkoje mažėjo, Herfindahlio ir Hirschmano indeksas¹ pusmečio pabaigoje sudarė 2 504,44 punkto.

1 pav. II pakopos PF dalyvių skaičius ir turto kaita



2 pav. II pakopos PF valdomo turto pasiskirstymas pagal PKB



¹ Herfindahlio ir Hirschmano indeksas yra vienas iš dažniausiai taikomų koncentracijos rodiklių. Praktikoje didesnė negu 1 800 Herfindahlio ir Hirschmano indekso reikšmė paprastai rodo didelę koncentraciją.

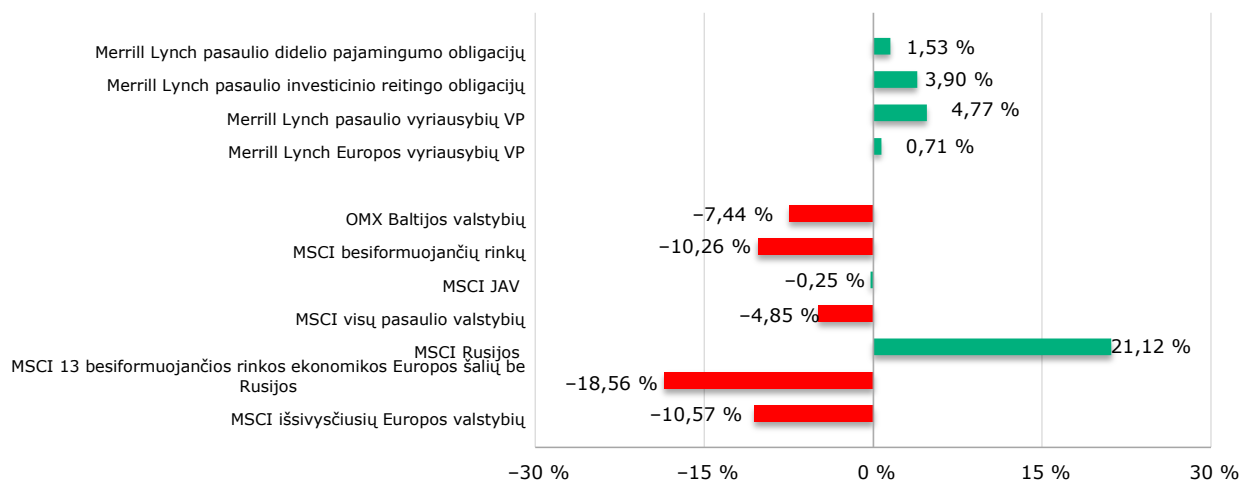
II. II PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2018 M. PABAIGA NEBUVO PALANKI PENSIJŲ FONDAMS

2018 m. pradžioje pagrindiniai pasaulio akcijų indeksai pasiekė aukštumas, tačiau metų pabaigoje padėtis pasikeitė ir dauguma jų reikšmingai nukrito. Tai lėmė, kad bendri PF 2018 m. rezultatai buvo neigiami. 13 besiformuojančios rinkos ekonomikos Europos šalių (be Rusijos) akcijų indeksas krito net –18,56 proc., išsivysčiusių Europos valstybių akcijų indekso pokytis sudarė –10,57 proc., MSCI besiformuojančių rinkų –10,26 proc. Iš viso pasaulio neišsiskyrė ir Baltijos šalių akcijų indeksas. Jo pokytis per 2018 m. taip pat buvo neigiamas ir siekė –7,44 proc. Vienintelis išlaikęs teigiamą indekso vertės augimą 2018 m. buvo Rusijos akcijų indeksas (žr. 3 pav.), kurio pokytis siekė 21,12 proc. Šie rezultatai rodo, kad tarp investuotojų vyrauja vis didesnis neapibrėžtumas dėl ateities, didėja jautrumas dėl blogų žinių.

Nors 2018 m. pirma pusė obligacijoms nebuvo palanki, antroje metų pusėje padėtis pagerėjo ir bendras 2018 m. indeksų rezultatas buvo teigiamas. Labiausiai pakilo pasaulio vyriausybės obligacijų indeksas, jo pokytis per 2018 m. sudarė 4,77 proc.

3 pav. Pasaulio rinkų pokyčius parodančių indeksų pokyčiai



BEVEIK VISŲ PF VIENETŲ VERTĖS POKYČIAI BUVO NEIGIAMAI

Pasaulio finansų rinkų pokyčius atspindi ir PF rezultatai: 2018 m. pabaiga PF buvo nepalanki. Visi fondai, išskyrus vieną konservatyvaus investavimo fondą, generavo neigiamą grąžą.

Rizikingiausios grupės, akcijų PF grupės, fondai generavo didžiausią neigiamą grąžą, ji vidutiniškai siekė –6,3 proc. Visi fondai kartu generavo neigiamą –3,9 proc. grąžą.

Nepaisant 2018 m. rezultatų, pastaruosius penkerius metus PF vienetų vertė vidutiniškai didėjo 3,4 proc. per metus, PF lyginamųjų indeksų pokytis per tą patį laikotarpį – vidutiniškai 4,0 proc.

Kaip jau buvo minėta, dėl didžiausios prisiimamos rizikos akcijų PF patyrė didžiausią nuostolį 2018 m., tačiau per 5 m. generavo didžiausią grąžą: vidutiniškai jų vieneto vertė paaugo 5,6 proc. Taip pat, nors konservatyvaus investavimo PF 2018 m. patyrė mažiausią nuostolį, per 5 m. jie uždirbo ir mažiausią grąžą, ji vidutiniškai siekė 1 proc.

2 lentelė. PF vienetų verčių ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

	Vieneto vertės pokytis per 2018 m.	Vidutinis metinis vienetų vertės pokytis per 5 m.	Vidutinis metinis lyginamojo indekso pokytis per 5 m.
Konservatyvaus investavimo PF			
Aviva Europensija	▲ 0,4	▲ 2,1	▲ 1,1
Swedbank Pensija 1	▼ 0,1	▲ 1,9	▲ 1,7
Luminor pensija 1	▼ 0,5	▲ 0,8	▲ 1,8
INVL STABILO II 58+	▼ 2,2	▲ 1,5	▲ 1,3
SEB pensija 1	▼ 0,7	▲ 0,6	▲ 1,6
Swedbank Pensijų išmokų fondas	▼ 0,2	▲ 0,3	▼ 0,1
Svertinis pokytis	▼ 0,4	▲ 1,0	▲ 1,2
Mažos akcijų dalies PF			
Aviva Europensija plus	▼ 2,8	▲ 2,5	▲ 1,9
Luminor pensija 2	▼ 2,0	▲ 2,1	▲ 2,9
INVL MEZZO II 53+	▼ 4,2	▲ 3,3	▲ 4,7
Swedbank Pensija 2	▼ 2,2	▲ 3,0	▲ 3,9
Svertinis pokytis	▼ 2,5	▲ 2,6	▲ 2,9
Vidutinės akcijų dalies PF			
Aviva Europensija ekstra	▼ 5,1	▲ 2,9	▲ 2,6
Luminor pensija 3	▼ 3,3	▲ 3,1	▲ 3,9
INVL MEDIO II 47+	▼ 3,9	▲ 5,2	▲ 6,1
SEB pensija 2	▼ 4,9	▲ 2,6	▲ 3,6
Swedbank Pensija 3	▼ 3,4	▲ 3,8	▲ 4,7
Swedbank Pensija 4	▼ 4,8	▲ 4,2	▲ 5,4
Svertinis pokytis	▼ 4,3	▲ 3,4	▲ 4,3
Akcijų PF			
Luminor pensija 4	▼ 8,4	-	-
INVL EXTREMO II 16+	▼ 4,6	▲ 7,2	▲ 7,3
SEB pensija 3	▼ 7,5	▲ 4,3	▲ 5,1
Swedbank Pensija 5	▼ 7,2	▲ 4,9	▲ 6,3
Svertinis pokytis	▼ 6,3	▲ 5,6	▲ 6,3
Gyvenimo ciklo pensijų fondai			
Swedbank Pensija 1961–1967	▼ 2,0	-	-
Swedbank Pensija 1968–1974	▼ 3,1	-	-
Swedbank Pensija 1975–1981	▼ 3,4	-	-
Swedbank Pensija 1982–1988	▼ 3,2	-	-
Swedbank Pensija 1989–1995	▼ 3,0	-	-
Swedbank Pensija 1996–2002	▼ 2,2	-	-
Svertinis pokytis	▼ 2,9	-	-
Bendras svertinis pokytis	▼ 3,9	▲ 3,4	▲ 4,0

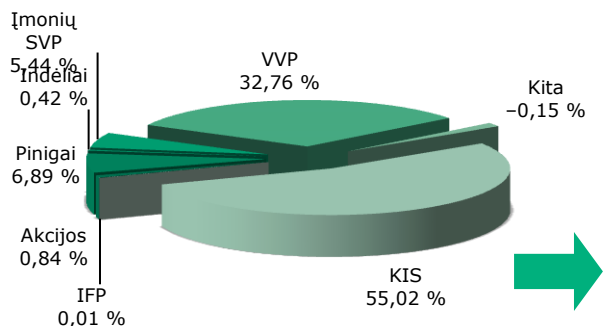
III. II PAKOPOS PF INVESTICIJŲ PORTFELIO STRUKTŪRA

DAUGIAUSIA II PAKOPOS PF LĖŠŲ INVESTUOTA Į KIS

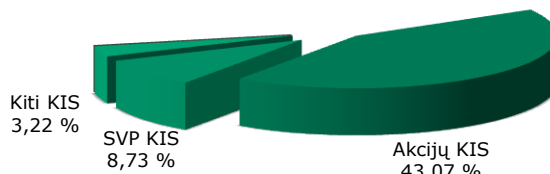
2018 m. pabaigoje didžiausią dalį (55,02 %) II pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetų arba akcijas (žr. 4 pav.). Investicijų vertė gruodžio pabaigoje buvo 1,7 mlrd. Eur. Didžiausia dalis lėšų, investuotų į KIS, yra orientuota į akcijų KIS (žr. 5 pav.). Investicijos į juos sudarė 43,07 proc. viso II pakopos PF portfelio, t. y. 1,34 mlrd. Eur. Daug mažesnė dalis teko SVP KIS. Į juos investuota 8,73 proc. minėto portfelio –

0,27 mlrd. Eur. Į kitus KIS (privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, alternatyvaus investavimo, pinigų rinkos ir kt.) investuota 3,22 proc. II pakopos PF turto – 100,28 mln. Eur.

4 pav. II pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases



5 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis



Antra pagal populiarumą investicija – į VVP. Į juos tiesiogiai investuota 32,76 proc. II pakopos PF turto, arba 1,02 mlrd. Eur. Per 2018 m. investicijų į VVP dalis padidėjo 15,15 mln. Eur.

Per 2018 m. daugiausia padidėjo investicijos į įmonių SVP (5,44 %, 2017 m. – 3,54 %), o IFP dalis bei kitos (gautinos ir mokėtinos) sumos sumažėjo 38,42 mln. Eur.

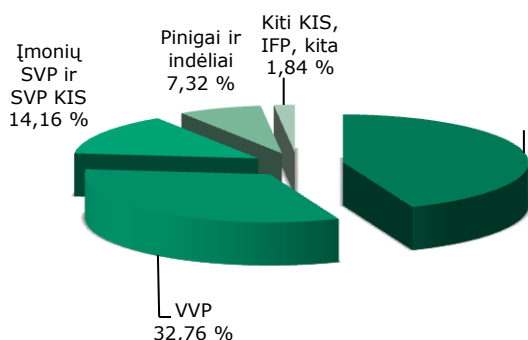
Investicijos į indėlius padidėjo 0,14 mln. – iki 13,2 mln. Eur. Gryniaisiais pinigais atsiskaitomojoje sąskaitoje buvo laikoma 6,89 proc. PF lėšų (ši investicijų dalis išaugo daugiau nei 67 % ir 2018 m. gruodžio 31 d. siekė 214,9 mln. Eur). Tiesiogiai į akcijas PF investavo 0,84 proc. viso valdomo turto, o rizikai drausti naudojamos IFP ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą fondų investicijų dalį.

PF investicijas į KIS priskyrus prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, SVP KIS – prie investicijų į įmonių SVP), galima apibendrinti II pakopos PF investicijų pasiskirstymą (žr. 6 pav.).

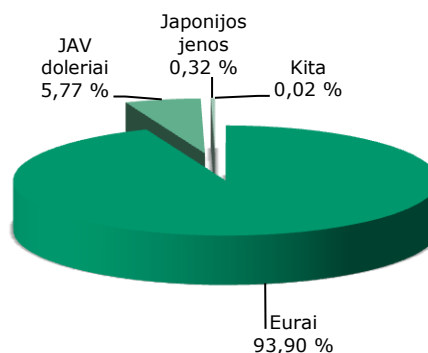
DIDŽIOJI DALIS II PAKOPOS PF PORTFELIŲ TURTO INVESTUOTA EURAIS

Kaip matyti iš 7 pav., 2018 m. gruodžio 31 d. didžiausia dalis (93,90 %) PF turto buvo investuota eurais, ji sudarė 2,93 mlrd. Eur. PF investicijos JAV doleriais sudarė 5,77 proc., arba 179,935 mln. Eur. Taip pat paminėtina, kad Japonijos jenomis buvo padaryta 0,32 proc. investicijų, jos siekia 9,85 mln. Eur.

6 pav. Apibendrintas II pakopos PF investicijų pasiskirstymas



7 pav. II pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas



IV. II PAKOPOS PF DALYVIAI

NAUJI DALYVIAI RINKOSI AKCIJŲ IR VIDUTINĖS AKCIJŲ DALIES PF

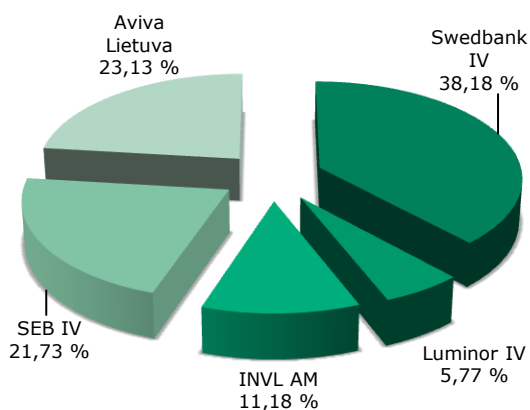
Naujų dalyvių, įsitraukusių į pensijų kaupimo sistemą 2018 m. ir pasirašiusių pensijų kaupimo sutartis su PKB, buvo 44 185. Visi šie dalyviai pensijai kaupia pagal sąlygas, įsigaliojusias 2014 m. sausio 1 d., ir papildomai investuoja į PF dalį savo atlyginimo. 2018 m. 63,35 proc. (27 992 asmenys) naujų dalyvių rinkosi akcijų PF, 22,38 proc. (9 890 asmenų) – vidutinės akcijų dalies PF. Mažos akcijų dalies PF ir konservatyvaus investavimo PF rinkosi atitinkamai 13,52 ir 0,74 proc. naujų dalyvių. Toks naujų dalyvių pasirinkimas rodo, kad naujiems pensijų kaupimo sistemos dalyviams priimtina didesnė rizika, siekiant uždirbti didesnę grąžą ilguoju laikotarpiu. Per 2018 m. daugiausia (žr. 8 pav.) naujų dalyvių (pirmą kartą pasirašiusių II pakopos pensijų kaupimo sutartis) pritraukė UAB „Swedbank investicijų valdymas“ (38,18 %), UAGDPB „Aviva Lietuva“ (23,13 %) ir UAB „SEB investicijų valdymas“ (21,73 %).

PKB PAKEITĖ 2,63 PROC. DALYVIŲ

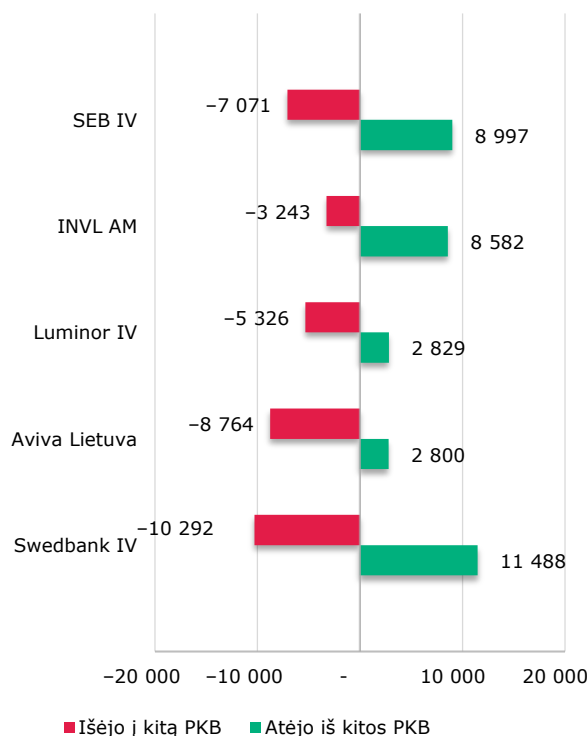
2018 m. 34 696 dalyviai nusprendė pakeisti PKB (žr. 9 pav.), daugiausia jų rinkosi PF, valdomus UAB „Swedbank investicijų valdymas“ ir UAB „SEB investicijų valdymas“ bei UAB „INVL Asset Management“. Daugiausia dalyvių nutraukė sutartis su PF, valdomais UAB „Swedbank investicijų valdymas“ ir UAGDPB „Aviva Lietuva“.

PF toje pačioje bendrovėje pakeitė 22 504 dalyviai, dažniausiai buvo pereinama į akcijų PF. Per nagrinėjamą laikotarpį 4,34 proc. visų kaupiančiųjų II pakopos PF (57 200 dalyvių) nusprendė pakeisti PKB arba PF.

8 pav. Naujų dalyvių pasiskirstymas pagal PKB 2018 m.



9 pav. PKB pakeitė dalyviai 2018 m.²



² Parengta pagal Sodros pateiktus duomenis.

V. BENDRI III PAKOPOS PF RINKOS DUOMENYS

III PAKOPOS PF VALDOMAS TURTAS DIDĖJO

2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje veikė 12 papildomo savanoriško pensijų kaupimo PF (žr. 3 lentelę), juos valdė trys VĮ. PF valdomas turtas per metus padidėjo 7,56 proc., arba 7,3 mln. Eur, ir gruodžio pabaigoje sudarė 103,86 mln. Eur (žr. 10 pav.). Dalyvių, kaupiančių pensiją III pakopos PF, skaičius per 2018 m. padidėjo 7,68 proc. (4 435 dalyviais) ir gruodžio pabaigoje jų buvo 62 215.

DIDELĖ KONCENTRACIJA RINKOJE

2018 m. daugiau nei 75 proc. turto buvo sutelkta dviejų PKB fonduose: 47,10 proc. PF turto valdė Luminor investicijų valdymas UAB ir 28,27 proc. – UAB „SEB investicijų valdymas“. Trečioji vieta pagal valdomo PF turto dalį (24,63 %) teko UAB „INVL Asset Management“.

Dalyvių pasiskirstymas pagal PKB buvo dar labiau koncentruotas: dviejose bendrovėse kaupė net 82,94 proc. visų dalyvių (Luminor investicijų valdymas UAB valdomuose fonduose – 65,39 % ir UAB „SEB investicijų valdymas“ – 17,55 %). Trečioje vietoje pagal dalyvių skaičių vis dar yra UAB „INVL Asset Management“ su 17,06 proc. dalimi.

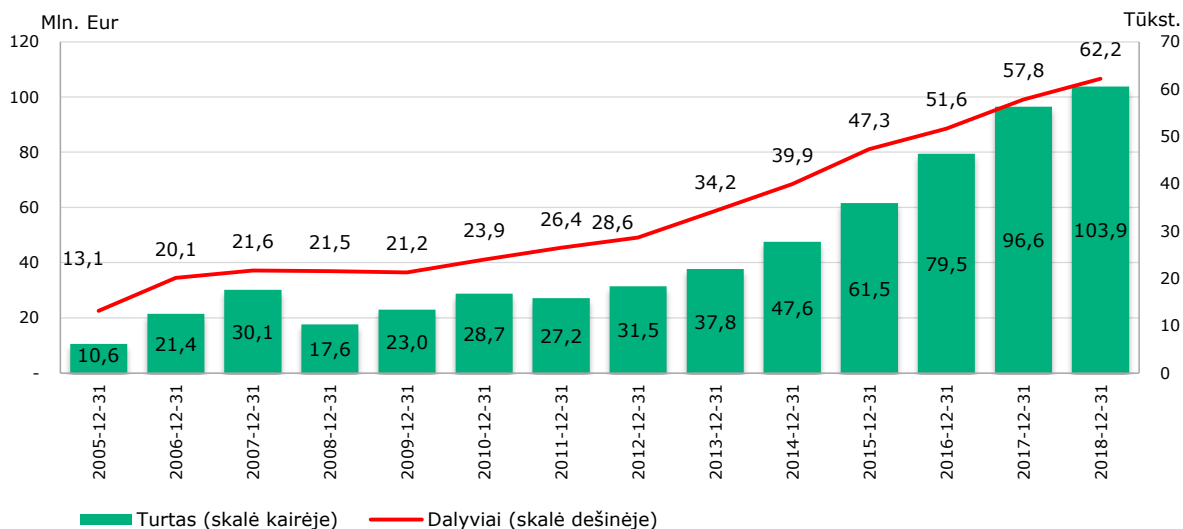
Daugiausia turto bei dalyvių turėjo fondai „SEB pensija 2 plus“ bei „Luminor pensija 2 plus“. Daugiausia vienam dalyviui tenkančio turto buvo fonduose „SEB pensija 1 plus“, INVL STABILO III 58+ / INVL Stabilus bei INVL MEDIO III 47+.

2018 m. gruodžio 31 d. Herfindahlio ir Hirschmano indeksas sudarė 3 624,3 punkto. Tai rodo didelę šios rinkos koncentraciją.

3 lentelė. III pakopos PF rinkos duomenys

VĮ pavadinimas	PF pavadinimas	Turtas, mln. Eur	Dalyviai
UAB „SEB investicijų valdymas“	SEB pensija 1 plus	7,82	1 713
	SEB pensija 2 plus	21,54	9 206
Luminor investicijų valdymas UAB	Luminor pensija 1 plus	9,93	6 066
	Luminor pensija 2 plus	31,37	28 351
	Luminor pensija 3 plus	5,30	4 780
	Luminor pensija darbuotojui 1 plus	0,76	478
	Luminor pensija darbuotojui 2 plus	1,56	1 006
	INVL Drašus	2,50	1 645
UAB „INVL Asset Management“	INVL STABILO III 58+ / INVL Stabilus	10,30	2 698
	INVL MEDIO III 47+	4,88	1 388
	INVL EXTREMO III 16+	6,21	3 930
	INVL Apdairus	1,68	954
Iš viso		103,86	62 215

10 pav. III pakopos PF dalyvių skaičiaus ir turto kaita



VI. III PAKOPOS PF INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2018 M. PF VIENETO VERTĖS POKYČIAI BUVO NEIGIAMAI

2018 m. rudenį prasidėjusios rinkų korekcijos paveikė ir PF rezultatus (žr. 4 lentelę). Per metus visų PF vieneto vertės pokyčiai buvo neigiami. Labiausiai krito akcijų PF (nuo 4,6 iki 8,7 %), mažesnis neigiamas vieneto vertės pokytis vyravo obligacijų PF (vidutinis svertinis pokytis sudarė 2 %).

4 lentelė. PF vienetų vertės ir lyginamųjų indeksų pokyčiai

Pensijų fondo pavadinimas	Vieneto vertės pokytis 2018 m.	Vidutinis metinis vieneto vertės pokytis per 5 m.	Vidutinis metinis lyginamojo indekso pokytis per 5 m.
Obligacijų PF			
INVL STABILO III 58+ / INVL Stabilus	▼3,3	▲2,2	▲2,9
Luminor pensija 1 plius	▼0,6	▲0,4	▲1,8
SEB pensija 1 plius	▼2,0	▲0,9	▲2,0
Svertinis pokytis:	▼2,0	▲1,6	▲2,3
Mišraus investavimo PF			
Luminor pensija 2 plius	▼3,7	▲2,9	▲3,9
INVL Medio III 47+	▼4,5	▲4,9	▲6,1
INVL Apdairus	▼4,8	▲2,3	▲7,5
Luminor pensija darbuotojui 1 plius	▼2,6	-	Taikomas nuo 2014-11-26
Luminor pensija darbuotojui 2 plius	▼4,2	-	Taikomas nuo 2014-11-26
Svertinis pokytis:	▼3,8	▲3,1	▲4,4
Akcijų PF			
Luminor pensija 3 plius	▼8,7	▲4,7	▲6,7
INVL Drąsus	▼4,6	▲4,2	▲2,9
INVL Extremo III 16+	▼5,9	▲6,7	▲7,3
SEB pensija 2 plius	▼7,2	▲4,2	▲5,3
Svertinis pokytis:	▼7,0	▲4,7	▲5,7
Bendras svertinis pokytis:	▼4,4	▲3,2	▲4,2

Nepaisant pastarųjų keleto mėnesių rinkų svyravimų, visuose fonduose per paskutinius 5 m. PF vieneto vertės augimas buvo teigiamas ir vidutiniškai sudarė 3,2 proc.

Akcijų PF prisiima didžiausią riziką, palyginti su kitomis PF grupėmis. Taigi šių PF vieneto vertė svyruoja labiausiai. 4 lentelėje galima matyti, kad dėl rinkų korekcijų 2018 m. pabaigoje šių fondų vertė krito labiausiai, tačiau ilgesniuoju laikotarpiu (per 5 m.) jie uždirbo didžiausią grąžą.

Didžiausias teigiamas vidutinis metinis vieneto vertės pokytis per 5 m. įvyko kiekvienos PF grupės vienos PKB valdomuose PF. Per pastarųjų 5 m. laikotarpį tik vieno PF vieneto vertė pakilo daugiau nei lyginamasis indeksas.

VII. PF INVESTICIJŲ PORTFELIO STRUKTŪRA

DAUGIAUSIA III PAKOPOS PF LĖŠŲ INVESTUOTA Į KIS

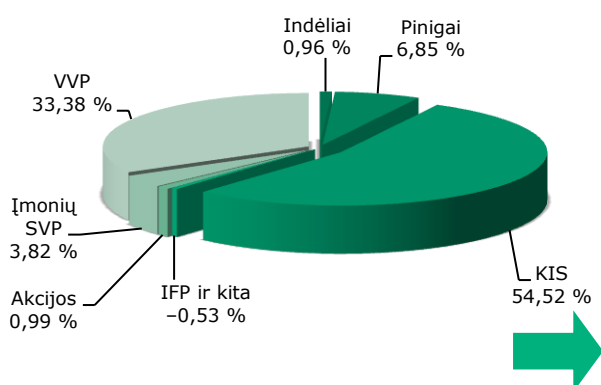
2018 m. gruodžio 31 d. didžiausią dalį (54,52 %) III pakopos PF investicijų sudarė investicijos į KIS vienetus (žr. 11 pav.), šių investicijų vertė buvo 56,63 mln. Eur. Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta į akcijų KIS (žr. 12 pav.): investicijos į juos sudarė 42,15 proc. viso III pakopos PF portfelio, arba 43,78 mln. Eur. Kita dalis teko skolos VP KIS (į juos investuota 10,35 %, arba 10,75 mln. Eur) ir kitiems KIS (į juos investuota 2,02 %, arba 2,1 mln. Eur). Per 2018 m. į KIS investuotas turtas padidėjo 1,27 proc., arba 0,71 mln. Eur.

Antra pagal populiarumą investicija – į VVP. Į juos tiesiogiai investuota 33,38 proc. III pakopos PF turto, t. y. 34,67 mln. Eur. Per 2018 m. investicijos į VVP padidėjo 3,94 mln. Eur.

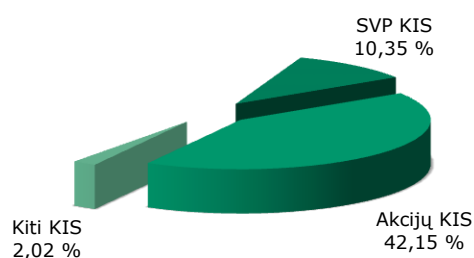
Metų viduryje PF investicijų į indėlius nebuvo likę, tačiau metų pabaigoje į juos ir vėl buvo investuota ir ši dalis siekė 0,96 proc. III pakopos PF turto, t. y. 1 mln. Eur. Grynųjų pinigų kiekis per 2018 m. portfeliuose padidėjo 21,66 proc., t. y. 1,27 mln. Eur, ir metų pabaigoje siekė 7,12 mln. Eur.

Į įmonių SVP PF investavo 3,82, o į akcijas – 0,99 proc. savo turto. Rizikai drausti naudojamos IFP ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos ar kt.) sudarė nereikšmingą PF investicijų dalį ir mažino turta.

11 pav. III pakopos PF rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases



12 pav. KIS pasiskirstymas pagal rūšis



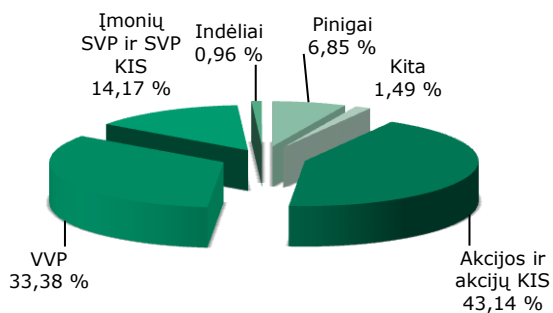
III PAKOPOS PF DAUGIAUSIA INVESTUOJA Į AKCIJAS IR AKCIJŲ KIS

III pakopos PF investicijas į KIS priskyrus prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, SVP KIS – prie investicijų į įmonių SVP, kitus KIS – prie kitų pozicijų), galima apibendrinti investicijų pasiskirstymą 2018 m. gruodžio 31 d. (žr. 13 pav.). Didžiausią III pakopos PF investicijų dalį, t. y. 43,14 proc., arba 44,81 mln. Eur, sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. Investicijos į VVP sudaro 33,38 proc., arba 34,67 mln. Eur, įmonių SVP ir SVP KIS – 14,17 proc., arba 14,72 mln. Eur. Didžioji dalis lėšų, investuotų į VVP, buvo investuotos į Lietuvos Respublikos VVP, jos sudarė 16,09 proc. investicijų portfelio, arba 16,71 mln. Eur.

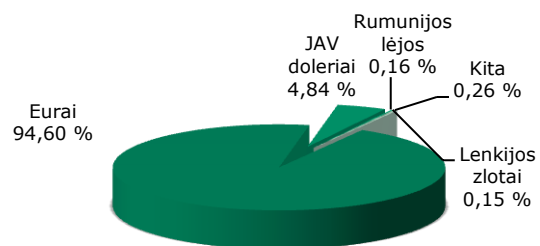
DIDŽIOJI III PAKOPOS PF TURTO DALIS BUVO INVESTUOTA EURAIS

Kaip matyti iš 14 paveikslo, 2018 m. gruodžio 31 d. didžiausia dalis (94,60 %) PF turto, t. y. 98,25 mln. Eur, buvo investuota eurais. PF investicijos JAV doleriais sudarė 4,84 proc. III pakopos PF taip pat investavo Rumunijos lėjomis (0,16 %) bei Lenkijos zlotais (0,15 %). PF turto kitomis valiutomis buvo investuota nereikšminga dalis portfelio (0,26 %).

13 pav. Apibendrintas III pakopos PF investicijų pasiskirstymas



14 pav. III pakopos PF investicijų pasiskirstymas pagal valiutas



VIII. BENDRI KIS RINKOS DUOMENYS

2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje 7 VĮ, prižiūrimos Lietuvos banko, buvo įsteigusios 20 kolektyvinio investavimo subjektų (KIS), kurie veikia pagal kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą (19 IF ir 1 IKKB)³: 11 akcijų, 4 mišraus investavimo, 1 nekilnojamojo turto, 3 SVP ir 1 privataus kapitalo KIS. Iš šių fondų galima išskirti tris sudėtinius KIS, kurie priskirti prie mišraus investavimo fondų. Šie fondai turėjo 9 subfondus: 5 akcijų, 2 mišraus investavimo ir 2 SVP. Iš viso Lietuvoje įsteigta 10 specialiųjų ir 10 suderintųjų KIS.

Toliau apžvalgoje sudėtinių KIS subfondai vertinami kaip atskiri subjektai, todėl keičiasi bendras analizuojamų KIS skaičius (žr. 5 lentelę). Informacija apie Lietuvoje registruotus KIS ir įsteigtus naujus ar panaikintus KIS pateikiama Lietuvos banko interneto svetainėje⁴.

5 lentelė. KIS rinkos duomenys

KIS rūšis	KIS skaičius	Dalyvių skaičius	Turtas, mln. Eur	Vidutinė KIS vertė, mln. Eur
Akcijų	11	5 198	37,12	3,37
Mišrus	4	126	6,55	1,64
SVP	3	848	43,48	14,49
Nekilnojamojo turto	1	84	67,31	67,31
Privataus kapitalo	1	14	23,95	23,95
Iš viso	20	6 270	178,41	8,92

TĘSIASI KIS PORTFELIŲ VERTĖS IR DALYVIŲ SKAIČIAUS MAŽĖJIMO TENDENCIJA

2018 m. gruodžio pabaigoje bendra KIS investicijų portfelių vertė sudarė 178,4 mln. Eur, o KIS dalyvių skaičius – 6,27 tūkst.

Vertinant 2018 m. rezultatus, galima matyti, kad KIS turtas ir dalyvių skaičius per analizuojamą laikotarpį sumažėjo. Per 2018 m. turtas sumažėjo 14,51 proc. (30,3 mln. Eur.), o dalyvių skaičius – 11,23 proc. (793 dalyviais). Didžiausia įtaką IF turto mažėjimui 2018 m. turėjo neigiami pokyčiai KIS, valdomuose UAB „INVL Asset Management“ (turtas sumažėjo 21 mln. Eur) ir UAB „Dovre Forvaltning“ (turtas sumažėjo 11,15 mln. Eur.). IF turto augimą užfiksavo tik 2 valdymo įmonės: UAB „Lords LB Asset Management“ (padidėjo 4,15 mln. Eur) ir UAB „Synergy Finance“ (padidėjo 0,25 mln. Eur).

Kaip matyti iš 15 paveikslo, ir toliau mažėja IF dalyvių skaičius. Nuo metų pradžios IF dalyvių skaičius sumažėjo 11,23 proc., arba 793 vnt. Daugiausia dalyvių prarado UAB „Dovre Forvaltning“ (37,76 %), UAB „Lords LB Asset Management“ (15,52 %) ir UAB „INVL Asset Management“ (9,77 %). IF dalyvių skaičius išaugo tik UAB „Synergy Finance“ (50,91 %) VĮ.

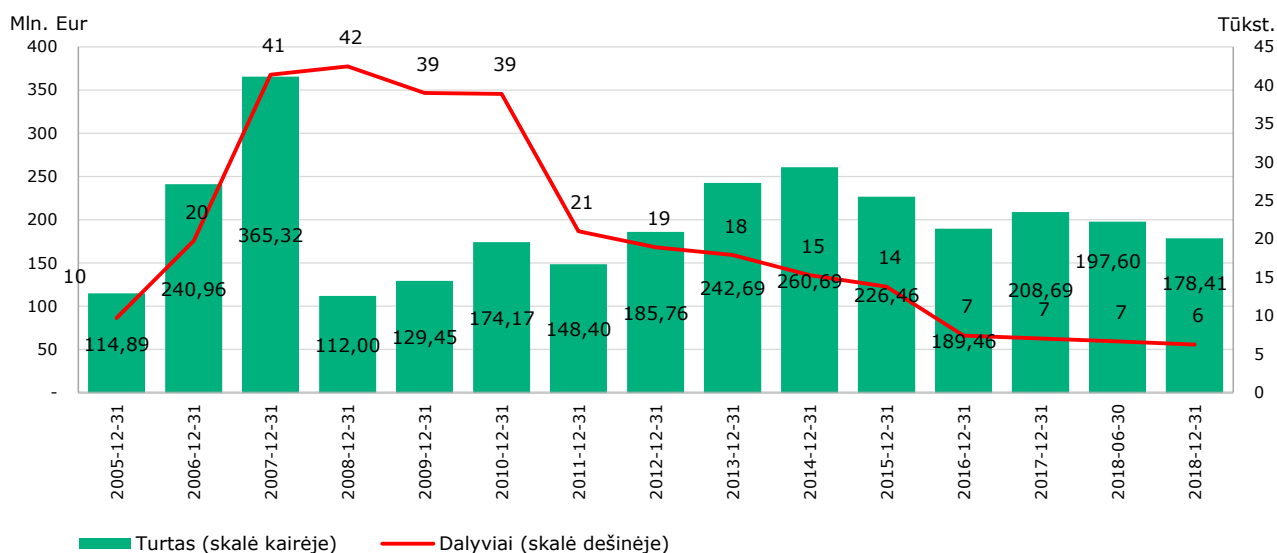
Vertinant KIS turto bei dalyvių pasiskirstymą pagal KIS rūšį (žr. 16 ir 17 pav.), matyti, kad didžiausia pagal valdomą turtą buvo nekilnojamojo turto fondų grupė. Jos valdomas turtas sudarė 37,73 proc. rinkos, arba 67,3 mln. Eur. Per metus nekilnojamojo turto fondų turtas paaugo 6,59 proc., arba 4,16 mln. Eur. Šiam padidėjimui daugiausia įtakos galėjo turėti padidėjusi „LORDS LB BALTIC FUND III“ KIS vienetų vertė. Tačiau, vertinant KIS dalyvių skaičių, nekilnojamojo turto KIS dalyvių skaičius yra vienas iš mažiausių, kadangi investicijoms į tokio tipo subjektus yra numatytos didelės minimalios sumos. Nekilnojamojo turto fonduose dalyvavo tik 1,34 proc. rinkos, arba 84 investuotojai. Per metus dalyvių skaičius sumažėjo 18 vnt. Šis sumažėjimas yra susijęs su vienu iš dviejų fondų, investuojančių į nekilnojamojo turto projektus, uždarymu.

³ Į šį skaičių neįtrauktos UAB „INVL Asset Management“ valdomos uždarojo tipo investicinė bendrovė „INVL Technology“ ir specialioji uždarojo tipo nekilnojamojo turto investicinė bendrovė „INVL Baltic Real Estate“.

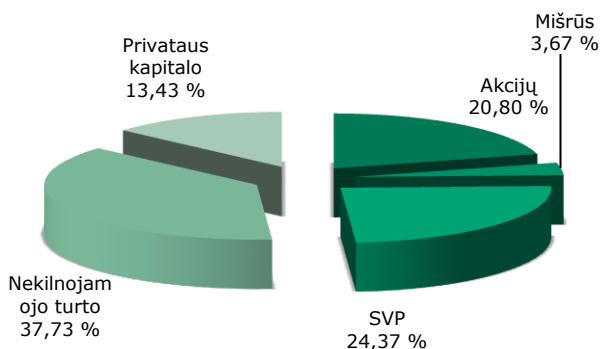
⁴ Fondų sąrašas ir su jais susijusios naujienos pateikiamos Lietuvos banko interneto svetainėje.

Antra pagal valdomo turto dydį, tačiau tik trečia pagal dalyvių skaičių fondų grupė – SVP KIS. Šie fondai valdė 24,37 proc. viso KIS turto ir turėjo 13,52 proc. visų KIS dalyvių. Reikia pabrėžti, kad akcijų KIS grupė ir toliau yra populiariausia tarp visų analizuojamų KIS grupių. Akcijų KIS valdė 20,8 proc. viso KIS turto, tačiau šios grupės dalyviai sudarė net 82,9 proc. visų KIS dalyvių skaičiaus. Nagrinėjant tarp smulkiųjų investuotojų populiariausias fondų grupes (angl. *retail funds*), paaiškėjo, kad vienam akcijų fondo dalyviui vidutiniškai teko po 7,14 tūkst. Eur, SVP fondų dalyviui – 51,27 tūkst. Eur investicijų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad dalyviais laikomi ir fiziniai, ir juridiniai asmenys.

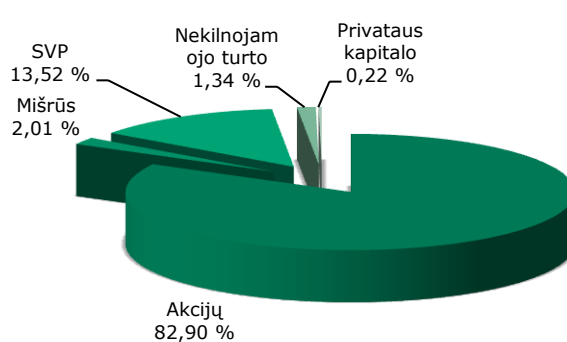
15 pav. KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita



16 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal KIS rūšį



17 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal KIS rūšį



IX. KIS DALYVIAI

DIDŽIOJI DALIS KIS DALYVIŲ RINKOSI INVESTUOTI Į UAB „INVL ASSET MANAGEMENT“ VALDOMUS FONDUS

Žvelgiant į 2018 m. matyti, kad investuotojų, kurie investuoja į KIS, mažėja. Per 2018 m. KIS dalyvių⁵ skaičius sumažėjo nuo 7 170 iki 6 270 (11,23 % mažėjimas). Pagrindinės mažėjimo priežastys – dalyvių mažėjimas UAB „INVL Asset Management“ bei UAB „Dovre Forvaltning“ valdomuose fonduose.

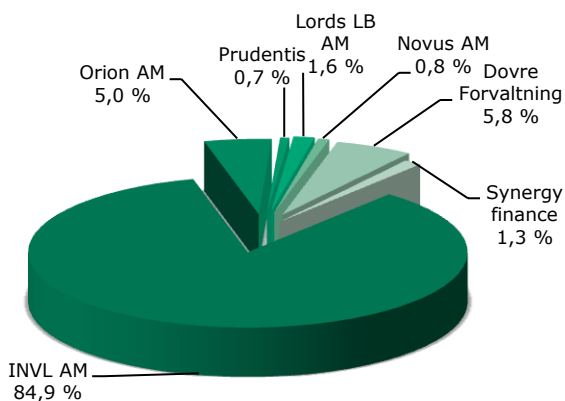
2018 m. daugiausia dalyvių rinkosi investuoti į UAB „INVL Asset Management“ valdomus fondus. Į šios bendrovės valdomus IF buvo investavę 5 322 asmenys, arba 84,9 proc. rinkos (žr. 18 pav.). Tai yra 9,77 proc. mažiau dalyvių nei 2017 m. Antroje vietoje pagal dalyvių skaičių, kurie rinkosi investuoti į KIS, buvo UAB „Dovre Forvaltning“. Į šio valdytojo KIS fondus investavo 361 dalyvis, arba 5,8 proc. rinkos. Palyginti su praeitais metais, tai yra 37,76 proc. mažiau. 2018 m. 311 dalyvių, arba 5 proc. rinkos, buvo investavę į UAB „Orion Asset Management“ valdomus fondus. Tai yra 2,51 proc. mažiau nei 2017 m. Mažiausią dalį investuojančių į IF dalyvių turėjo UAB „Prudentis“. Kaip ir praeitais metais, fondas turėjo 43 dalyvius, arba 0,7 proc. visos rinkos.

UAB „INVL ASSET MANAGEMENT“ FONDAI IR TOLIAU YRA POPULIARIAUSI

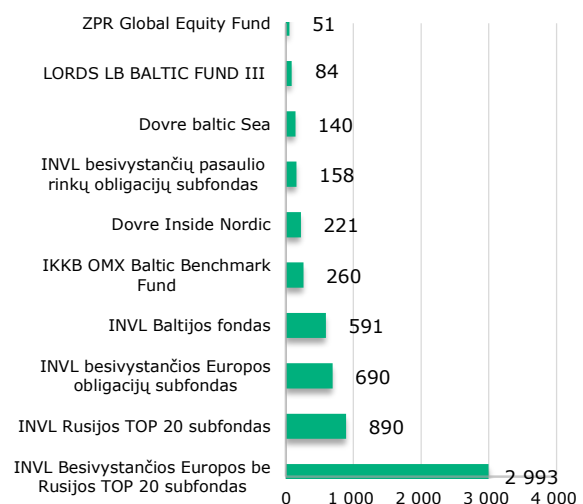
IF, kurių dalyviai gali būti ir smulkieji investuotojai, labai skiriasi pagal dalyvių skaičių. Pirmąsias vietas lentelėje užima UAB „INVL Asset Management“ fondai (žr. 19 pav.). Didžiausias fondas pagal dalyvių skaičių buvo „INVL besivystančios Europos be Rusijos TOP 20 subfondas“ – jis turėjo 2 993 dalyvius. Tai yra 10,04 proc. mažiau nei 2017 m. Toliau rikiavosi „INVL Rusijos TOP 20 subfondas“ – 890 dalyvių (9,92 % sumažėjimas), „INVL besivystančios Europos obligacijų subfondas“ – 690 dalyvių (6,76 % sumažėjimas). Į „INVL Baltijos fondą“ buvo investavęs 591 asmuo (7,8 % sumažėjimas). Dešimtuką užbaigia mažiausiai klientų pritraukęs „ZPR Global Equity Fund“. Į šį fondą investavo 51 dalyvis (3,77 % sumažėjimas). Net 11 iš 20 šioje apžvalgoje analizuojamų fondų dalyvių skaičius nesiekė 100, o daugiau kaip 1 000 dalyvių turėjo tik vienas fondas.

Didžioji dalis 100 dalyvių neturinčių fondų yra uždari ir skirti tik profesionaliesiems investuotojams.

18 pav. KIS dalyvių pasiskirstymas pagal VĮ



19 pav. Daugiausia dalyvių turintys KIS



⁵ KIS dalyvių skaičius nustatomas sudėjus kiekvieno KIS dalyvių skaičių. Tas pats asmuo, investavęs į skirtingus KIS, pateikiant bendrą statistiką yra laikomas atskiru dalyviu.

X. KIS TURTAS

KIS VALDOMAS TURTAS PER PUSMETĮ SUMAŽĖJO 14,51 PROC.

2018 m. 7 VI valdė 178,4 mln. Eur KIS turto. Per metus bendra Lietuvos KIS turto vertė sumažėjo 14,51 proc. (30,3 mln. Eur). Fondų turta mažino tai, kad investicinių vienetų išpirkta buvo daugiau (65,2 mln. Eur), nei išplatinta (31,47 mln. Eur). 2018 m. Lietuvoje registruotų KIS turtas sumažėjo 30,3 mln. Eur, o KIS išplatintų vienetų vertė buvo 33,7 mln. Eur mažesnė nei išpirktų vienetų vertė. Galima daryti išvadą, kad dėl sėkmingos investicinės veiklos fondų valdomas turtas per metus padidėjo 3,4 mln. Eur.

UAB „LORDS LB ASSET MANAGEMENT“ VALDO DAUGIAU NEI PUSĖ VISO KIS TURTO

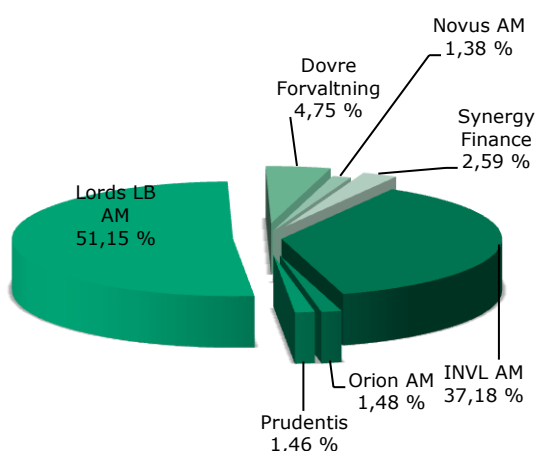
Kaip matyti iš 20 paveikslo, daugiau nei pusė viso KIS turto tenka valdymo bendrovei UAB „Lords LB Asset Management“. Ši bendrovė valdo nekilnojamojo turto ir privataus kapitalo fondus. Šie fondai sudaro net 51,15 proc. visos KIS rinkos, arba 91,26 mln. Eur. Žvelgiant į metinį pokytį matyti, kad bendrovės valdomas turtas padidėjo 4,76 proc., arba 4,15 mln. Eur. UAB „INVL Asset Management“ užima antrą poziciją pagal valdomą turta, jis sudaro 37,18 proc. rinkos, arba 66,33 mln. Eur. Tai yra 24 proc. mažiau nei 2017 m. Trečią vietą užima UAB „Dovre Forvaltning“, valdanti 4,75 proc., arba 8,48 mln. Eur, turto. Palyginti su 2017 m., turtas sumažėjo 56,8 proc. Šis sumažėjimas gali būti siejamas su mažėjančiu fondo dalyvių skaičiumi.

Per 2018 m. daugiausia padidėjo UAB „Lords LB Asset Management“ (4,15 mln. Eur) valdomas turtas. Daugiausia sumažėjo UAB „INVL Asset Management“ (21,06 mln. Eur) ir UAB „Dovre Forvaltning“ (11,15 mln. Eur) turtas.

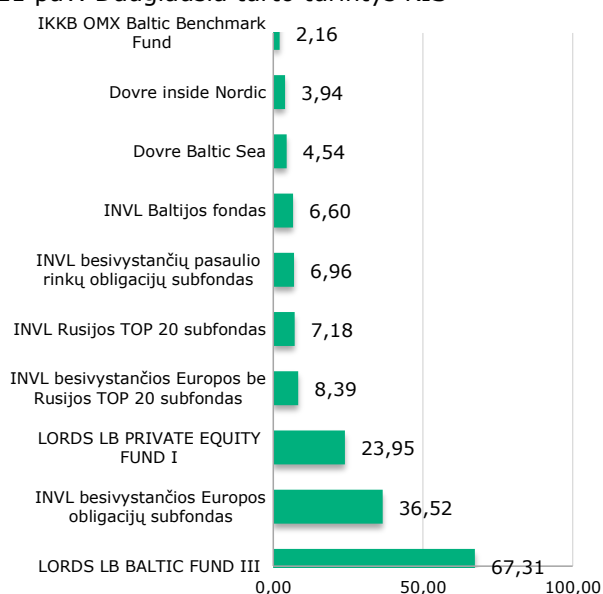
2018 m. didžiausias pagal turta IF buvo „Lords LB Baltic Fund III“ (žr. 21 pav.), valdantis 67,3 mln. Eur turta (padidėjo 10,3 %). Turto padidėjimas gali būti siejamas su didele nekilnojamojo turto projektų paklausa. Antras – „INVL besivystančios Europos obligacijų subfondas“, jo valdomas turtas sudarė 36,52 mln. Eur (sumažėjo 16,4 %). Šis turto sumažėjimas gali būti siejamas su mažėjančiomis investicijomis į besivystančių rinkų šalis. Trečias – „Lords LB Private Equity Fund I“, valdęs 23,95 mln. Eur (sumažėjo 0,04 %).

Atlikus KIS, veikusių visus 2018 m., turto bei dalyvių veiklos analizę matyti, kad 1 KIS turtas padidėjo, o 16 – sumažėjo. Taip pat 2018 m. atsirado 2 nauji KIS. Labiausiai padidėjo UAB „Lords LB Asset Management“ valdomo nekilnojamojo turto fondo „Lords LB Baltic Fund III“ turtas – nuo 61,03 mln. iki 67,3 mln. Eur (10,3 %). Šio fondo turtas taip pat padidėjo daugiau kaip 1 mln. Eur.

20 pav. KIS turto pasiskirstymas pagal VI



21 pav. Daugiausia turto turintys KIS



XI. KIS INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2018 METAI NEBUVO SĖKMINGI KIS INVESTUOTOJAMS

Apžvelgiant 2018 m. KIS rinkos rezultatus matyti, kad šie metai nebuvo sėkmingi investuotojams. Finansų rinkoms pasiekus augimo pika, investuotojai pradeda atsargiau vertinti rizikingesnes investicijas. 2018 m. pirmąjį pusmetį JAV įvesti nauji tarifai importuojamoms prekėms iš Europos Sąjungos (ES) atšaldė tarpusavio santykius ir privertė ES griebtis atsakomųjų priemonių prekybos kare. Atvėsę ES bei JAV prekybos santykiai bei vis didėjanti tikimybė, kad Jungtinė Karalystė pasitrauks iš ES pagal griežtąjį *Brexito* scenarijų, verčia finansų rinkas laukti šios politinės suirutės atomazgos. Pasaulio ir Europos finansų rinkų augimo sulėtėjimas ir neužtikrintumas, tiek politinis, tiek ekonominis, nulėmė 2018 m. Europos finansų rinkų kritimą. Analizuojant 2018 m. rezultatus matyti, kad metinis svertinis visų KIS pokytis vidutiniškai siekė -4,5 proc. Iš analizuojamų KIS tipų didžiausią, -4,7 proc., kritimą patyrė akcijų KIS. Mišraus investavimo KIS krito 3,3 proc., o SVP KIS - 4,4 proc. Vertinant 2018 m. antrąjį pusmetį didžiausią kritimą – vidutiniškai 3 proc. – patyrė taip pat akcijų KIS. O mažiausią nuosmukį – 1,7 proc. – patyrė SVP KIS. Mišraus investavimo KIS vidutiniškai per pusmetį krito 2,3 proc. Bendras svertinis visų KIS pokytis siekė -1,4 proc.

„IKKB OMX BALTIC BENCHMARK FUND“ IR „INVL BALTIJOS FONDAS“ VIENETŲ VERTĖS POKYČIAI ANTRAJAME 2018 METŲ PUSMETYJE SMUKDĖ BENDRUS AKCIJŲ KIS REZULTATUS

Vertinant 2018 m. antrąjį pusmetį matyti, kad KIS vienetų vertė sumažėjo visuose mišraus investavimo KIS ir SVP KIS grupėse. Daugumos akcijų KIS vienetų vertė augo. Tačiau, nors 2018 m. antrojo pusmečio akcijų KIS grupėje matyti daugelio KIS vienetų vertės augimas, didelis „IKKB OMX Baltic Benchmark Fund“ ir „INVL Baltijos fondo“ vienetų vertės mažėjimas lėmė, kad bendras vidutinis akcijų KIS pokytis buvo neigiamas. Vertinant 6 mėn. laikotarpį sumažėjo 7 KIS vienetų vertė (nuo 1 iki 12 %), o 5 fondų vertė padidėjo (nuo 0,5 iki 8,5 %). Daugiausia per pusmetį padidėjo „Dovre Baltic Sea“ vieneto vertė (augo 8,5 %), o didžiausią nuosmukį patyrė „IKKB OMX Baltic Benchmark Fund“ fondo vieneto vertė (krito 12 %) (žr. 7 lentelę). Vertinant vienu metų laikotarpį, matyti, kad beveik visų KIS grupių fondai patyrė KIS vienetų verčių nuosmukius. 2018 m. tik 2 fondų vienetų vertė pakilo (nuo 0,9 iki 1,1 %), o likusių 10 KIS fondų vienetų vertė sumažėjo (nuo 2,6 iki 10,5 %). Sėkmingiausiai 2018 m. veikė mišraus investavimo „Synergy Finance turto taktinio paskirstymo fondas“ (augo 1,1 %), o didžiausią vieneto vertės nuosmukį patyrė akcijų KIS „IKKB OMX Baltic Benchmark Fund“ (krito 10,5 %). Pasakytina, kad akcijų KIS „INVL Rusijos TOP 20 subfondas“ veikė sėkmingai, vertinant tiek pusmečio, tiek 12 mėn. rezultatus. „INVL Rusijos TOP 20 subfondas“ rezultatai gali būti siejami su Rusijos kompanijų lūkesčiais bei šių kompanijų perpardavimu įvedus naujas sankcijas Rusijos valdžiai bei verslui. O prasti tiek metiniai, tiek pusmečio „IKKB OMX Baltic Benchmark Fund“ rezultatai gali būti siejami su prastesniais lyginamojo „OMX Baltic Benchmark GI“ indekso rezultatais.

Būtina atkreipti dėmesį į tai, kad fondų vienetų vertės pokyčiai yra apskaičiuoti naudojant vertę, išreikštą eurai, todėl fondų, kurių valiuta yra kita nei euras, valiutos kursų pokyčiai šiuos rezultatus gali padidinti arba sumažinti.

6 lentelė. Svartiniai* KIS vienetų vertės pokyčiai

KIS tipas	2018 m. II pusmetis	2018 m.
Akcijų KIS	▼3,0	▼4,7
Mišraus investavimo KIS	▼2,3	▼3,3
SVP KIS	▼1,7	▼4,4
Bendras svertinis visų KIS	▼1,4	▼4,5

* Svartiniais vidurkiams apskaičiuoti naudoti 2018 m. gruodžio 31 d. KIS turto duomenys.

7 lentelė. KIS vienetų vertės pokyčiai

KIS pavadinimas	2018 m. II pusmetis	2018 m.
Akcijų KIS		
INVL besivystančios Europos be Rusijos TOP 20 subfondas	▲ 0,6	▼ 6,7
INVL Rusijos TOP 20 subfondas	▲ 1,7	▲ 0,9
IKKB OMX Baltic Benchmark Fund	▼ 12,0	▼ 10,5
ZPR Global Equity Fund	▲ 1,1	▼ 3,5
INVL Baltijos fondas	▼ 10,0	▼ 6,6
Dovre Inside Nordic	▲ 0,5	▼ 2,6
Dovre Baltic Sea	▲ 8,5	▼ 6,7
Mišraus investavimo KIS		
Novus Balanced Portfolio	▼ 2,4	▼ 7,2
Novus Dynamic Portfolio	▼ 3,2	▼ 6,2
Synergy Finance turto taktinio paskirstymo fondas*	▼ 2,0	▲ 1,1
SVP KIS		
INVL besivystančios Europos obligacijų subfondas	▼ 1,8	▼ 4,4
INVL besivystančių pasaulio rinkų obligacijų subfondas	▼ 1,0	▼ 4,8

* Fondo valiuta yra kita nei euras.

XII. KIS INVESTICIJŲ PORTFELIO STRUKTŪRA

DAUGIAUSIA KIS LĖŠŲ INVESTUOTA Į ĮMONIŲ SVP

2018 m. didžiausią KIS investicijų dalį (44,64 %) sudarė investicijos į įmonių akcijas (žr. 22 pav.), jų vertė pusmečio pabaigoje buvo 79,65 mln. Eur. Per metus investicijų į akcijas dalis portfeliuose sumažėjo 6,43 mln. Eur. Didžiausią dalį šių investicijų sudaro ES šalių įmonių akcijos.

Antra pagal populiarumą investicija – įmonių SVP. Į įmonių SVP buvo investuota 40,06 proc. viso turto, arba 71,47 mln. Eur. Per metus SVP vertė portfeliuose sumažėjo 11,8 mln. Eur. Didžiausią dalį šių investicijų sudaro nekilnojamojo turto fondų investicijos į įmones, valdančias ar plėtojančias nekilnojamojo turto objektus.

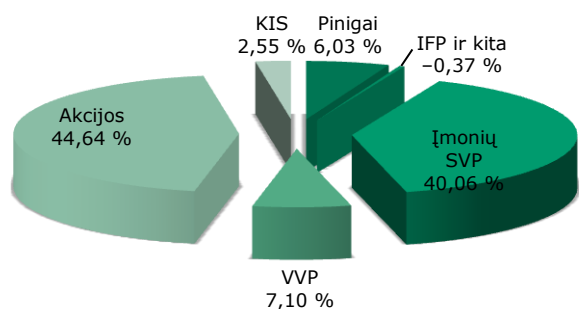
Daugiau kaip 7 proc., arba 12,67 mln. Eur, fondų turto buvo investuojama į VVP. Per metus investicijų į VVP dalis sumažėjo 0,76 mln. Eur. Pagrindinė sumažėjimo priežastis – mažas VVP pajamingumas. 2018 m. pinigai sąskaitose sudarė 6,03 proc., arba 10,75 mln. Eur. Šie pinigai galimai yra laikomi KIS vienetams išpirkti (likvidumui palaikyti) ir galimoms investicijoms.

Investicijos į kitų KIS vienetų ar akcijas sudarė 2,55 proc., arba 4,55 mln. Eur. Didžiausia lėšų, investuotų į KIS, dalis buvo paskirstyta akcijų KIS (žr. 23 pav.), investicijos į juos sudarė 1,83 proc. viso KIS portfelio, arba 3,27 mln. Eur. Kita investicijų į KIS dalis teko SVP KIS (į juos investuota 0,42 %, arba 0,75 mln. Eur) ir alternatyviems KIS – 0,29 proc., arba 0,52 mln. Eur.

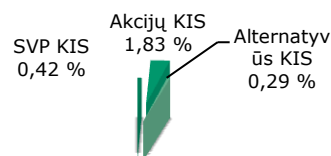
Indėliai, IFP ir kitos pozicijos (gautinos, mokėtinos sumos, tiesioginės investicijos į nekilnojamąjį turtą ir kt.) sudarė nedidelę KIS portfelių dalį

IF investicijas į kitus KIS priskyrus prie atitinkamų tiesioginių investicijų (akcijų KIS – prie investicijų į akcijas, SVP KIS – prie investicijų į įmonių SVP, kitus KIS – prie IFP ir kitų pozicijų), galima apibendrinti investicijų pasiskirstymą (žr. 24 pav.). Didžiausią KIS investicijų dalį, t. y. 46,47 proc., arba 82,92 mln. Eur, sudaro investicijos į akcijas ir akcijų KIS. SVP ir SVP KIS teko 40,48 proc. investicijų – 72,22 mln. Eur. Mažiausia dalis turto teko pinigams – 6,03 proc., arba 10,75 mln. Eur.

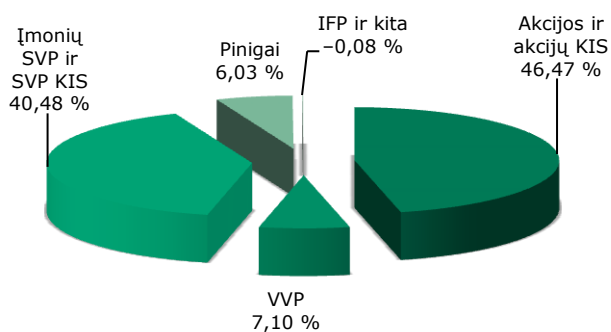
22 pav. Visos KIS rinkos investicijų pasiskirstymas pagal turto klases



23 pav. Investicijų į KIS pasiskirstymas pagal rūšis



24 pav. Apibendrintas KIS investicijų pasiskirstymas



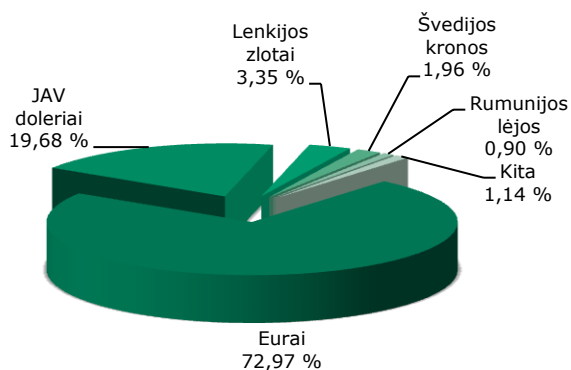
EURAI – POPILIARIAUSIA VALIUTA INVESTUOJANT Į KIS 2018 METAIS

Kaip matyti iš 25 paveikslo, 2018 m. didžiausia dalis (72,97 %) KIS turto, arba 130,18 mln. Eur, buvo investuota eurais. KIS investicijos JAV doleriais sudarė 19,68 proc. KIS turto, arba 35,12 mln. Eur. Lenkijos zlotai užima trečią vietą pagal populiarumą. Šia valiuta investuota 3,35 proc. KIS turto, arba 5,98 mln. Eur. Kita KIS lėšų dalis buvo investuota Švedijos kronomis (1,96 %), Rumunijos lėjomis (0,9 %) ir kitomis valiutomis (1,14 %).

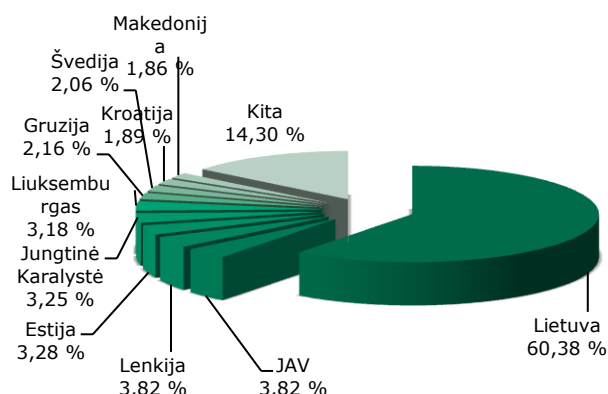
LIETUVOJE INVESTUOTO KIS VALDOMO TURTO DALIS PADIDĖJO

Išanalizavus visų KIS investicijų pasiskirstymą pagal šalis (žr. 26 pav.), matyti, kad 60,38 proc. viso turto investuota Lietuvoje – 107,72 mln. Eur. Toliau rikiuojasi pagal investicijų dydį JAV ir Lenkija (po 3,82 %, arba 6,8 mln. Eur), Estija (3,28 %, arba 5,85 mln. Eur) ir Jungtinė Karalystė (3,25 %, arba 5,81 mln. Eur). Didžiausią dalį KIS investicijų Lietuvoje sudarė investicijos į įmonių SVP (48,79 %), akcijas – 37,96 proc., o pinigai sudarė 13,28 proc. KIS JAV daugiausia investuoja į šioje šalyje įsteigtų įmonių akcijas, Lenkijoje – į įmonių SVP ir akcijas, Estijoje – į SVP ir akcijas, o Jungtinėje Karalystėje – į akcijas. Be to, Lietuvoje registruoti KIS yra investavę Liuksemburge, Gruzijoje, Švedijoje, Kroatijoje, Makedonijoje ir kitose šalyse.

25 pav. KIS investicijų pasiskirstymas pagal valiutas



26 pav. Visų KIS investicijų pasiskirstymas pagal šalis



XIII. LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMI UŽSIENIO KIS

TĘSIASI LIETUVOJE VIEŠAI PLATINAMŲ UŽSIENIO KIS VERTĖS MAŽĖJIMO TENDENCIJA

2018 m. Lietuvoje buvo platinami 35 užsienyje registruoti KIS, turintys 298 subfondus. Lietuvoje išplatintų užsienio KIS vienetų vertė sudarė 279 mln. Eur (žr. 27 pav.). Per apžvelgiamą laikotarpį valdomo turto vertė sumažėjo 36,7 proc., arba 161,53 mln. Eur. Pagrindinė turto vertės sumažėjimo priežastis buvo nutrauktos fondų platinimo sutartys su „East Capital“, „BlueBay“, „T. Rowe Price“ ir GAM fondų valdytojais. „Swedbank“, AB, viešai nebeplatina šių fondų, todėl atitinkamai jų duomenys yra neįtraukiami į statistiką. Didelę įtaką taip pat padarė IF vienetų išpirkimas bei fondų ir subfondų skaičiaus mažėjimas. Žvelgiant į vieną didžiausių užsienio KIS platintojų, AB SEB banką, matyti, kad per 2018 m. AB SEB bankas išpirko investicinių vienetų už 111,39 mln. Eur., o išplatino tik už 39,53 mln. Eur. Kaip matyti iš 28 paveikslėlio, 2018 m. bendra išpirktų užsienio KIS vienetų vertė buvo 102 mln. Eur didesnė už išplatintų užsienio KIS vienetų vertę.

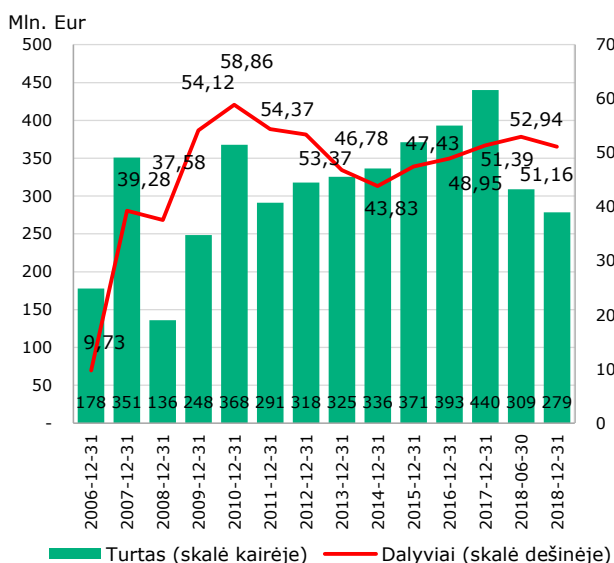
2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis, užsienio KIS dalyvių buvo 51,16 tūkst. Per metus dalyvių skaičius sumažėjo 0,46 proc. Palyginti su 2017 m. pabaiga, fondų vienetų buvo įsigiję 235 dalyviais mažiau.

AB SEB BANKO IR „SWEDBANK“, AB, 2018 METAIS IŠPLATINTŲ UŽSIENIO KIS VIENETŲ VERTĖ BUVO DIDŽIAUSIA

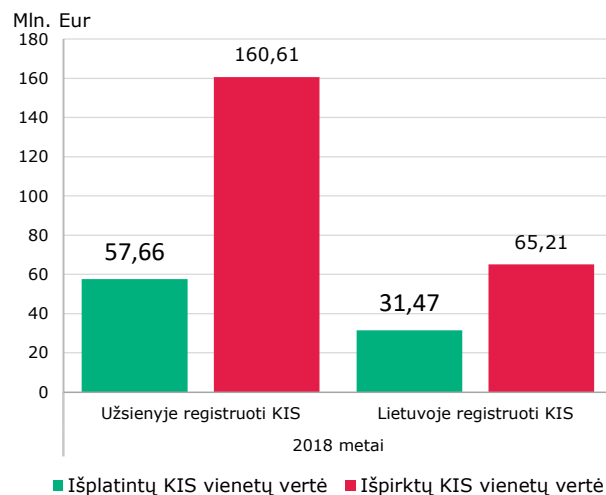
Pagal išplatintų užsienio KIS vienetų vertę rinkoje vyravo dvi bendrovės (žr. 29 pav.). AB SEB banko išplatintų užsienio fondų vienetų vertė 2018 m. sudarė 165,78 mln. Eur, arba 59,5 proc., o „Swedbank“, AB, – 57,4 mln. Eur, arba 20,6 proc. Šioms dviem bendrovėms, turinčioms didelį platinimo tinklą, teko 80,1 proc. visų Lietuvoje išplatintų užsienio KIS vienetų vertės. Kitų platintojų užimama rinkos dalis pagal išplatintų užsienio KIS vienetų turto vertę svyravo nuo 0,01 („Orion Securities“) iki 9,81 proc. („Evernord“).

Didžiausias platintojas pagal dalyvių skaičių buvo AB SEB bankas (žr. 30 pav.). Jo platinamuose užsienio fonduose lėšas kaupė 26,19 tūkst. (51,19 %) investuotojų, Luminor Bank AB – 14,15 tūkst. (27,66 %), o „Swedbank“, AB, – 9,87 tūkst. (19,28 %). Per metus nei vienas iš platintojų nepadidino investuotojų skaičiaus, o didžiausią klientų netekimą patyrė Danske Bank A/S Lietuvos filialas (50,37 %).

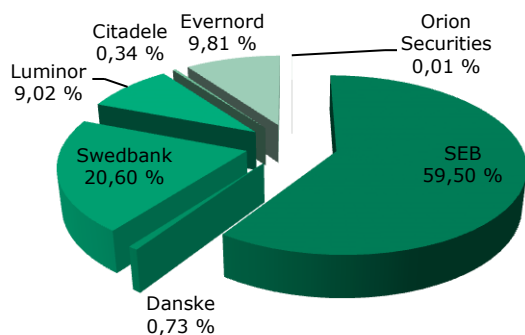
27 pav. Užsienio KIS dalyvių skaičiaus ir turto kaita



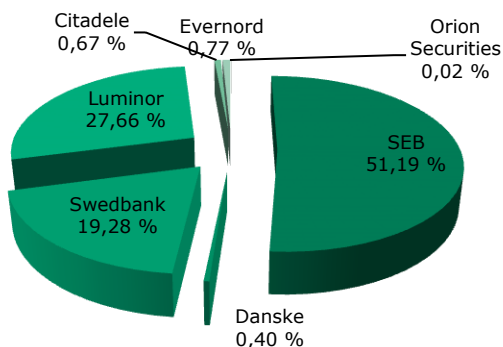
28 pav. Lietuvoje registruotų KIS ir užsienio KIS vienetų platinimas bei išpirkimas 2018 m. pirmąjį pusmetį



29 pav. Užsienio KIS turto pasiskirstymas pagal platintoją



30 pav. Užsienio KIS dalyvių pasiskirstymas pagal platintoją



UŽSIENYJE REGISTRUOTI KIS TEBĖRA POPULIARIAUSI TARP LIETUVOS INVESTUOTOJŲ

Bendrovių pateiktais duomenimis, Lietuvoje viešai platinamų KIS⁶ vienetų turtas 2018 m. sudarė 457,04 mln. Eur, dalyvių skaičius – 57 425. Fondų valdomas turtas 2018 m. sumažėjo 29,6 proc., o dalyvių skaičius sumažėjo 1,29 proc. Lietuvoje registruotų KIS turto vertė buvo 100,22 mln. Eur mažesnė nei užsienio KIS vertė. Be to, Lietuvos KIS turėjo 44,89 tūkst. dalyvių mažiau. Apžvelgus Lietuvoje registruotų KIS vienetų platinimo 2018 m. skaičius, valdomo turto dydį ir investuotojų skaičių galima teigti, kad užsienio KIS yra populiariesnis ir dažniau investuotojų pasirenkamas produktas. Ir į Lietuvoje registruotus, ir į Lietuvoje platinamus užsienio KIS investuoja ir neprofesionalieji, ir profesionalieji investuotojai.

⁶ Lietuvos KIS turtas ir užsienio KIS turto, išplatinto Lietuvoje, dalis.

XIV. BENDRA IISKIS RINKOS INFORMACIJA

PER 2018 METUS INFORMUOTIESIEMS INVESTUOTOJAMS SKIRTŲ KIS SKAIČIUS PADIDĖJO

2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvoje 25 VĮ, prižiūrimos Lietuvos banko, buvo įsteigusios 61 IISKIS, kurios veikia pagal informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą: 37 nekilnojamojo turto, 9 rizikos fondus, 6 mišraus investavimo, 3 privataus kapitalo ir 2 infrastruktūros fondus. Per 2018 m. laikotarpį IISKIS skaičius išaugo 6 vnt., arba 10,91 proc. Iš 31 paveikslu matyti, kad augimo tendencija tęsiasi visą 2015–2018 m. laikotarpį.

Analizuojant IISKIS valdymo įmonių skaičių, iš 32 paveikslu matyti, kad valdymo įmonių skaičiaus didėjimas vyko visu analizuojamu laikotarpiu. Didžiausias augimas užfiksuotas 2018 m., kai IISKIS valdymo įmonių skaičius padidėjo 10 vnt., arba 67 proc.

Vertinant 2018 m. IISKIS turtą ir dalyvių skaičių, matyti, kad tiek grynujų aktyvų vertė, tiek dalyvių skaičius gerokai paaugo. Per 2018 m. IISKIS turtas sudarė 694,4 mln. Eur (tai yra 41,1 % daugiau nei prieš metus). O dalyvių skaičius sudarė 1 091 dalyvį (34,86 % daugiau nei prieš metus).

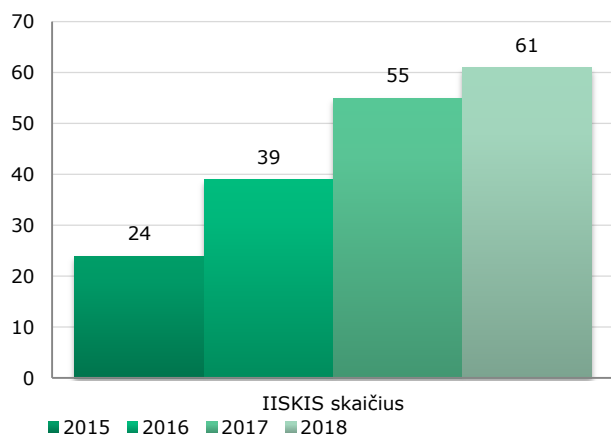
Spartus rinkos augimas rodo, kad informuotiesiems investuotojams skirti fondai domina investuotojus, ieškančius galimybių padidinti savo turtą ir praplėsti investicijų portfelį.

Pažymėtina, kad pagal Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą įsteigti profesionaliesiems investuotojams skirti investiciniai fondai tęsia veiklą pagal Informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą, todėl dalis fondų buvo pertvarkyti ir tapo IISKIS.

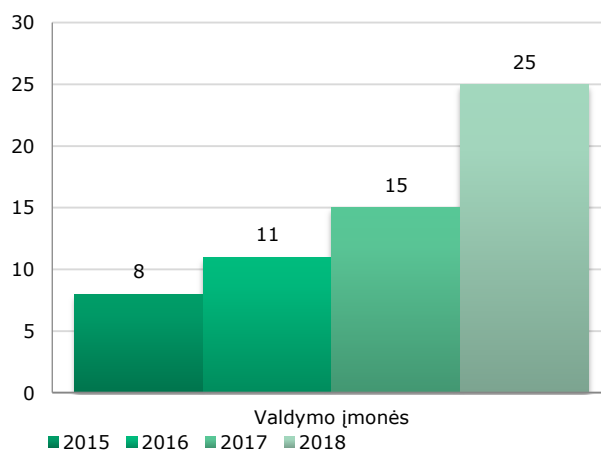
Informuotaisiais investuotojais šiame įstatyme laikomi:

- 1) profesionalieji investuotojai;
- 2) profesionaliųjų investuotojų statuso neturintys fiziniai asmenys, kurie yra informuotiesiems investuotojams skirto kolektyvinio investavimo subjekto valdymo įmonei ar investicinei bendrovei, kurios valdymas neperduotas VĮ, raštu patvirtinę savo kaip informuotųjų investuotojų statusą ir kurie atitinka bent vieną iš šių reikalavimų: į pagal šį įstatymą veikiančią IISKIS investuoja arba įsipareigoja investuoti ne mažiau kaip 125 000 Eur ar ekvivalentišką sumą kita valiuta; pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą veikiančią finansų maklerio įmonė, kredito įstaiga, turinti teisę teikti investicines paslaugas, finansų patarėjo įmonė arba pagal Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą veikiančią VĮ (arba analogiškas kitos valstybės narės subjektas) yra įvertinusi to asmens žinias ir patirtį investavimo srityje ir raštu patvirtina, kad toks asmuo gali tinkamai suvokti riziką, susijusią su investicijomis į pagal šį įstatymą veikiančią IISKIS;
- 3) profesionaliųjų investuotojų statuso neturintys juridiniai asmenys, kurie VĮ ar investicinei bendrovei, kurios valdymas neperduotas VĮ, raštu yra patvirtinę savo kaip informuotųjų investuotojų statusą ir kurie į pagal šį įstatymą veikiančią IISKIS investuoja arba įsipareigoja investuoti ne mažiau kaip 125 000 Eur ar ekvivalentišką sumą kita valiuta.

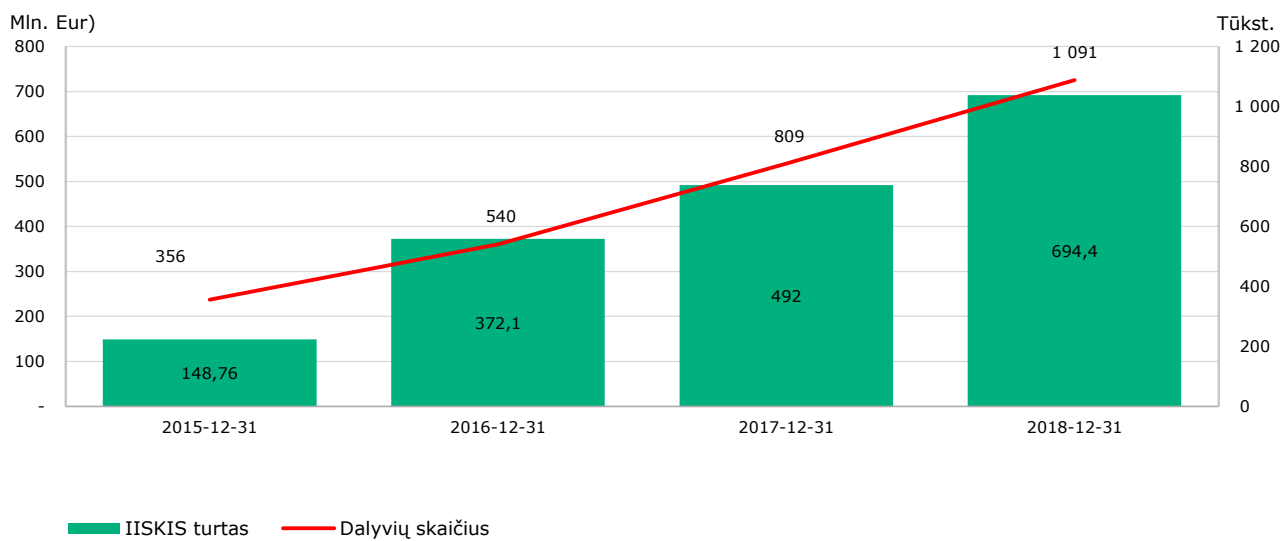
31 pav. IISKIS fondų skaičiaus pokytis



32 pav. Valdymo įmonių skaičiaus pokytis



33 pav. ISSKIS grynujų aktyvų ir dalyvių skaičius



Šaltinis: Lietuvos bankas.